

SPORAZUM O ZRAČNOM PROMETU

IZMEĐU

BOSNE I HERCEGOVINE

I

SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA

Bosna i Hercegovina i Sjedinjene Američke Države (dalje u tekstu "ugovorne strane");

U želji da promoviraju međunarodni zračni sistem zasnovan na konkurenciji između zrakoplovnih prijevoznika na tržištu, uz minimalno uplitanje i reguliranje od strane vlade;

U želji da olakšaju ekspanziju mogućnosti u međunarodnom zračnom prometu;

U želji da omoguće da zrakoplovni prijevoznici mogu ponuditi javnosti različit dijapazon usluga po najnižoj cijeni koje nisu diskriminirajuće i ne predstavljaju zloupotrebu dominantne pozicije, te u želji da ohrabre pojedinačne zrakoplovne prijevoznike da odrede i implementiraju inovativne i konkurentne cijene;

U želji da osiguraju najviši stepen sigurnosti i bezbjednosti u međunarodnom zračnom prometu, i da potvrde svoju izuzetnu zabrinutost u vezi sa aktima ili prijetnjama protiv sigurnosti letjelica, što može ugroziti sigurnost osoba ili imovine, nepovoljno utjecati na obavljanje zračnog prometa, i podrivati povjerenje javnosti u sigurnost civilnog zrakoplovstva; i

S obzirom da su potpisnice Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, koja je otvorena za potpisivanje u Čikagu, 7. decembra 1944. godine;

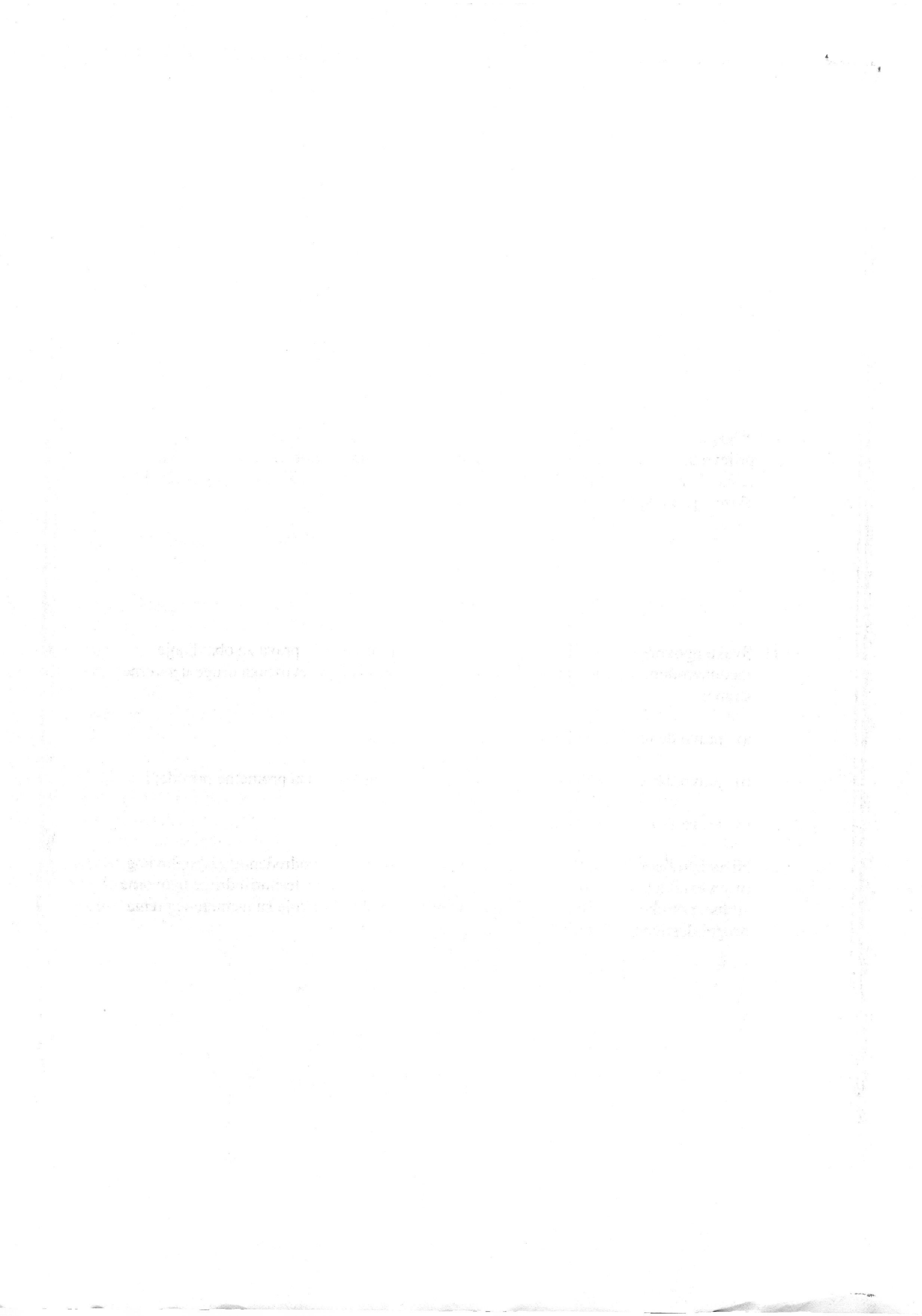
Dogovorile su se kako slijedi:

Član 1.

Definicije

U svrhu ovog Sporazuma, ako se drugačije ne dogovori, izraz:

- 1) **“Tijela nadležna za zračni promet”** označava, u slučaju Sjedinjenih Američkih Država, Ministarstvo prometa, ili njegov nasljednik, a u slučaju Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara-Ministarstvo komunikacija i transporta-Direkcija civilne avijacije Bosne i Hercegovine (U daljem tekstu BH DCA) ili bilo koja osoba ili tijelo ovlašteno da vrši bilo koju od određenih funkcija koje sada vrši;
- 2) **“Sporazum”** označava ovaj Sporazum, njegove anekse i svaki amandman na ovaj Sporazum ili na njegove anekse;
- 3) **“Zračni promet”** označava javni prijevoz putnika, prtljaga, tereta i pošte letjelicama, odvojeno ili kombinirano, za naknadu ili unajmljivanje;
- 4) **“Konvencija”** označava Konvenciju o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, otvorenu za potpisivanje u Čikagu, 7. decembra 1944. godine i ona uključuje:
 - i) svaki amandman koji je stupio na snagu u skladu sa Članom 94. (a) Konvencije i koji su ratificirale obje ugovorne strane; i
 - ii) svaki Aneks ili amandman koji je usvojen u skladu sa Članom 90. Konvencije, sve dok je svaki amandman ili aneks u svakom trenutku na snazi u obje ugovorne strane;
- 5) **“Imenovani zrakoplovni prijevoznik”** označava zrakoplovnog prijevoznika imenovanog i ovlaštenog u skladu sa Članom 3. ovog Sporazuma;
- 6) **“Ukupni iznos”** označava cijenu obavljanja prometa plus razumna naplata za administrativne režijske troškove;
- 7) **“Međunarodni zračni promet”** označava zračni promet koji prolazi kroz zračni prostor preko teritorije više od jedne države;
- 8) **“Cijena”** označava cijenu vožnje, taksu ili naplatu za prijevoz putnika (i njihovog prtljaga) i/ili tereta (isključujući poštu) u zračnom prometu, koju naplaćuju zrakoplovni prijevoznici, i njihovi agenti, i uvjete koji reguliraju dostupnost takve cijene vožnje, takse ili naplate;

- 9) **“Zaustavljanje u svrhe koje nisu prometne prirode”** označava slijetanje u bilo koju svrhu koja ne podrazumijeva ulazak ili izlazak putnika, utovar ili istovar prtljaga, tereta i/ili pošte u zračnom prometu;
- 10) **“Teritorija”** označava kopneni prostor koji je pod suverenitetom, sudskom nadležnosti, zaštitom, ili starateljstvom ugovorne strane, i njihove granične teritorijalne vode; i
- 11) **“Naplate od korisnika”** označava iznose koji se naplaćuju od zrakoplovnih prijevoznika, kako bi se osigurala oprema za zračne luke ili objekti, tj. objekti za zrakoplovnu navigaciju, objekti za sigurnost u zrakoplovstvu ili zračni promet koji uključuje usluge i objekte u vezi sa prometom.

Član 2.

Dodjela prava

- 1) Svaka ugovorna strana daje drugoj ugovornoj strani sljedeća prava za obavljanje međunarodnog zračnog prometa od strane zrakoplovnih prijevoznika druge ugovorne strane:
 - a) pravo da nadlijeće njenu teritoriju bez slijetanja;
 - b) pravo da se zaustavlja na njenoj teritoriji u svrhe koje nisu prometne prirode; i
 - c) prava drugačije naznačena u ovom Sporazumu;
- 2) Ništa iz ovog Člana neće se smatrati prenošenjem prava na određenog zrakoplovnog prijevoznika jedne ugovorne strane, da primi na letjelicu, na teritoriji druge ugovorne strane, putnike, teret ili poštu, koji se prevoze za naknadu i koje su usmjerene prema drugoj destinaciji na teritoriji druge ugovorne strane.

Član 3.

Odabir zrakoplovnih prijevoznika i izdavanje dozvole za rad

- 1) Svaka Ugovorna strana imat će pravo da odabere onoliko zrakoplovnih prijevoznika koliko želi u svrhu obavljanja međunarodnog zračnog prometa, u skladu sa ovim Sporazumom, i imat će pravo da povuče ili izmijeni ta imenovanja. Obavjest o odabiru drugoj ugovornoj strani bit će proslijeđeno napismeno i putem diplomatskih kanala, i

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

Vertical text on the right edge of the page.

ono će identificirati da li je zrakoplovni prijevoznik ovlašten da obavlja vrstu zračnog prometa navedenu u Aneksu I ili u Aneksu II, ili obje vrste.

- 2) Po prijemu ove obavjesti o odabiru, i aplikacija od strane imenovanog zrakoplovnog prijevoznika, u obliku i na način propisan za dozvole za rad i tehničke dozvole, druga ugovorna strana dat će odgovarajuće ovlasti i dozvole, uz minimalno proceduralno kašnjenje, pod uvjetom:
 - a) da su većinsko vlasništvo i efikasni nadzor tog zrakoplovnog prijevoznika dodijeljeni onoj ugovornoj strani koja bira zrakoplovnog prijevoznika, državljanima te ugovorne strane, ili i jednima i drugima;
 - b) da je odabrani zrakoplovni prijevoznik kvalificiran da ispuní uvjete propisane zakonima i propisima koje ova ugovorna strana uobičajeno primjenjuje pri obavljanju međunarodnog zračnog prometa, uzimajući u obzir aplikaciju ili aplikacije; i
 - c) pod uvjetom da ugovorna strana koja bira zrakoplovnog prijevoznika održava standarde navedene u Članu 6. (Sigurnost) i Članu 7. (Sigurnost u zrakoplovstvu).

Član 4.

Poništenje dozvola za rad

- 1) Svaka ugovorna strana može poništiti, suspendirati ili ograničiti dozvole za rad ili tehničke dozvole zrakoplovnom prijevozniku kojeg je odabrala druga ugovorna strana, kada:
 - a) većinsko vlasništvo i efikasni nadzor tog zrakoplovnog prijevoznika nisu dodijeljeni drugoj ugovornoj strani, državljanima te ugovorne strane, ili i jednima i drugima;
 - b) kada zrakoplovni prijevoznik nije uspio da se pridržava zakona i propisa navedenih u Članu 5. (Primjena zakona) ovog Sporazuma; ili
 - c) kada druga ugovorna strana ne održava standarde navedene u Članu 6. (Sigurnost), i ne upravlja se prema njima.
- 2) Osim ako je neophodna neposredna akcija kako bi se spriječilo dalje nepridržavanje podparagrafima 1b i 1c ovog Člana, prava uspostavljena ovim Članom uživat će se samo nakon konzultacija sa drugom ugovornom stranom.

- 3) Ovaj Član ne ograničava prava bilo koje ugovorne strane da zadrži, poništi, ograniči ili nametne uvjete na dozvolu za rad ili tehničku dozvolu zrakoplovnom prijevozniku ili prijevoznicima druge ugovorne strane u skladu sa odredbama Člana 7. (Sigurnost u zrakoplovstvu).

Član 5.

Primjena zakona

- 1) Pri ulasku, boravku ili napuštanju teritorije jedne ugovorne strane, zrakoplovni prijevoznici druge ugovorne strane poštovat će njene zakone i propise koji se odnose na rad i navigaciju letjelica.
- 2) Pri ulasku, boravku ili napuštanju teritorije jedne ugovorne strane, zrakoplovni prijevoznici druge ugovorne strane, njihovi putnici, posada i mjerodavni za poslove oko tereta, poštovat će zakone i propise prve ugovorne strane koji se odnose na prijem na teritoriju ili odlazak sa iste, putnika, posade ili tereta na letjelicama (uključujući propise koji se odnose na ulazak, kliring, sigurnost u zrakoplovstvu, imigraciju, pasoše, carinu i karantin ili, u slučaju prijevoza pošte, poštanske propise).

Član 6.

Sigurnost

- 1) Svaka ugovorna strana, u svrhu obavljanja zračnog prometa koji je određen ovim Sporazumom, priznat će kao važeće dokumente, certifikate o zračnoj plovidbenosti, certifikate o kompetenciji i dozvole koje jedna ugovorna strana izdaje ili ovjerava kao validne i još na snazi, pod uvjetom da zahtjevi za ovakve certifikate i dozvole, jesu, u najmanju ruku, jednaki minimalnim standardima koji se određuju u skladu sa Konvencijom. Međutim, svaka ugovorna strana može da odbije da prizna validnost certifikata o kompetenciji, kao i dozvola koje je njenim državljanima izdala ili ovjerila druga ugovorna strana, a u svrhu prelijetanja njene vlastite teritorije.
- 2) Svaka ugovorna strana može zatražiti konzultacije ako se iste tiču standarda sigurnosti koje održava druga ugovorna strana u odnosu na zrakoplovne objekte, posadu, letjelice ili rad odabranih zrakoplovnih prijevoznika. Ako, nakon ovih konzultacija, jedna ugovorna strana otkrije da druga ugovorna strana ne održava i ne sprovodi efikasno sigurnosne standarde i zahtjeve u ovim oblastima, koji su u najmanju ruku jednaki minimalnim standardima uspostavljenim u isto vrijeme u skladu sa Konvencijom, prva ugovorna strana obavijestit će drugu ugovornu stranu o ovim otkrićima i koracima koji

the most common
reasons for the
decline in the
number of
children are
the increase in
single-parent
families and
the decrease in
birth rates.

In 1991, the
number of
children in
the United States
decreased by
1.5 million.
This was due
to a combination
of factors, including
the increase in
single-parent
families and
the decrease in
birth rates.

The number of
children in the
United States
has declined
significantly
in recent years.
This is due to
a variety of
factors, including
the increase in
single-parent
families and
the decrease in
birth rates.

In 1991, the
number of
children in
the United States
decreased by
1.5 million.
This was due
to a combination
of factors, including
the increase in
single-parent
families and
the decrease in
birth rates.

se smatraju neophodnim kako bi se postigao minimum standarda, i druga ugovorna strana poduzet će odgovarajuće korektivne mjere. Svaka ugovorna strana zadržava pravo da opozove, poništi ili ograniči dozvole za rad ili tehničke dozvole zrakoplovnom prijevozniku ili prijevoznicima koje je odabrala druga ugovorna strana, u slučaju da druga ugovorna strana ne poduzme odgovarajuće korektivne mjere u razumnom vremenskom roku.

Član 7.

Sigurnost u zrakoplovstvu

- 1) U skladu sa svojim pravima i obavezama prema međunarodnom zakonu, ugovorne strane potvrđuju jedna drugoj svoju obavezu da štite sigurnost civilne avijacije od akata nezakonitog djelovanja, čineći tako integralni dio ovog Sporazuma. Bez ograničenja uopćenosti njihovih prava i obaveza prema međunarodnom zakonu, ugovorne strane će naročito djelovati u skladu sa odredbama *Konvencije o napadima i nekim drugim aktima počinjenim na letjelicama*, koja je potpisana u Tokiju 14. septembra 1963. godine, *Konvencije o zabrani nezakonitog zauzimanja letjelica*, potpisanoj u Hagu 16. decembra 1970. godine, *Konvencije o zabrani nezakonitih akata protiv sigurnosti u civilnom zrakoplovstvu*, potpisanoj u Montrealu 23. septembra 1971. godine i njenim pratećim *Protokolom za suzbijanje nezakonitih akata nasilja u zračnim lukama koji služe međunarodnom civilnom zrakoplovstvu*, potpisanoj u Montrealu 24. februara 1988. godine.
- 2) Ugovorne strane će, na zahtjev, obezbjediti jedna drugoj svu potrebnu pomoć u sprečavanju akata nezakonitog zauzimanja civilnih letjelica i drugih nezakonitih akata protiv sigurnosti letjelica, njihove posade i putnika, zračnih luka i objekata za zrakoplovnu navigaciju i svih drugih oblika prijetnje sigurnosti i bezbjednosti u civilnom zrakoplovstvu.
- 3) Ugovorne strane, u svojim međusobnim odnosima, djelovat će u skladu sa standardima o sigurnosti u zrakoplovstvu i odgovarajućim preporučenim strategijama, koje je uspostavila Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo i odredila ih kao Aneксе Konvenciji; njima će se tražiti da operatori na letjelicama u svojim registrima ili operatori na letjelicama koji imaju osnovno poslovno sjedište ili stalni boravak na njihovoj teritoriji i operatori u zračnim lukama na njihovoj teritoriji, djeluju u skladu sa ovakvim odredbama o sigurnosti u zrakoplovstvu.
- 4) Svaka ugovorna strana se slaže da će poštovati odredbe o sigurnosti koje traži druga ugovorna strana pri ulasku na teritoriju, napuštanju iste ili boravku na teritoriji te druge ugovorne strane. Svaka ugovorna strana osigurat će da se adekvatne mjere efikasno

primjenjuju kako bi se zaštitile letjelice i izvršila inspekcija putnika, posade, njihovog prtljaga, prenosivih artikala, tereta i zrakoplovnih zaliha, prije i u toku ukrcavanja putnika i utovarivanja tereta. Svaka ugovorna strana će ozbiljno razmotriti bilo koji zahtjev druge ugovorne strane koji se odnosi na specijalne mjere sigurnosti, kako bi se tretirala određena opasnost.

- 5) Kada se dogodi neki incident ili prijetnja u vidu nelegalnog oduzimanja civilnih letjelica, ili neki drugi kriminalni akt protiv sigurnosti letjelica, njenih putnika i posade, zračnih luka ili objekata za zračnu navigaciju, ugovorne strane pomagat će jedna drugoj olakšavajući komunikaciju i druge odgovarajuće mjere, u namjeri brzog i sigurnog prekida ovakvog incidenta ili prijetnje.
- 6) Kada jedna ugovorna strana ima razumne osnove da vjeruje da je druga ugovorna strana odstupila od odredbi o sigurnosti u zrakoplovstvu navedenih u ovom Članu, tijela te ugovorne strane mjerodavna za zračni promet mogu zatražiti hitne konzultacije sa mjerodavnim tijelima druge ugovorne strane. Nemogućnost da se postigne zadovoljavajući dogovor u roku od 15 dana od dana podnošenja takvog zahtjeva, stvorit će temelje za zadržavanje, poništavanje, ograničavanje ili nametanje uvjeta za izdavanje dozvole za rad i tehničku dozvolu zrakoplovnom prijevozniku ili prijevoznicima te ugovorne strane. Kada hitna situacija tako nameće, ugovorna strana može poduzeti privremene mjere prije isteka roka od 15 dana.

Član 8.

Komercijalne mogućnosti

- 1) Zrakoplovni prijevoznici svake ugovorne strane imat će pravo da otvore na teritoriji druge ugovorne strane, biroe u svrhu promocije i prodaje usluga zračnog prometa.
- 2) Odabrani zrakoplovni prijevoznici svake ugovorne strane imat će pravo da, u skladu sa zakonima i propisima druge ugovorne strane koji se odnose na ulazak, boravak i zaposlenje, dovedu i zadrže na teritoriji druge ugovorne strane svoje upravljačko, operativno, prodajno, tehničko i drugo specijalističko osoblje, potrebno za izvršavanje dogovorenih usluga.
- 3) Svi odabrani zrakoplovni prijevoznici imat će pravo da formiraju svoje vlastite kopnene službe na teritoriji druge ugovorne strane ("samoizvršavanje") ili da, po svom izboru, izaberu izvršioce tih poslova među konkurentnim zastupnicima, koji će obavljati poslove u cjelini ili djelimično. Prava će podlijegati samo fizičkom ograničenju koje proističe iz razmatranja sigurnosti zračnih luka. Kada navedeno razmatranje unaprijed isključuje samoizvršavanje, kopnene službe bit će dostupne na jednakim osnovama svim

zrakoplovnim prijevoznicima; naplate će se zasnivati na troškovima realiziranih usluga; i takve usluge će biti po vrsti i kvalitetu uporedive sa uslugama samoizvršavanja, kao da je samoizvršavanje bilo moguće.

- 4) Svaki odabrani zrakoplovni prijevoznik bilo koje ugovorne strane može se angažirati u prodaji zračnog prometa na teritoriji druge ugovorne strane, direktno kao i, prema svom nahodjenju, preko svojih zastupnika, osim u slučaju kada je posebno naznačeno propisima o čarter-prometu zemlje na čijoj teritoriji započinje čarter-putovanje, a koji se odnose na zaštitu imovine putnika i prava putnika da otkazu i potražuju refundiranje sredstava. Svaka ugovorna strana imat će pravo da prodaje i svaka osoba imat će pravo da kupi ove transportne usluge u lokalnoj valuti ili nekoj drugoj slobodno konvertibilnoj valuti.
- 5) Svaki zrakoplovni prijevoznik imat će pravo da, na zahtjev, konvertuje i pošalje u svoju zemlju lokalne prihode koji prekoračuju lokalno isplaćene iznose. Konverzija i slanje novca bit će dozvoljeni odmah, bez ograničenja ili oporezivanja, po kursnoj listi koja se primjenjuje na trenutne transakcije i slanje novca, na dan kada prijevoznik predaje prvi zahtjev za slanje novca.
- 6) Odabrani zrakoplovni prijevoznici svake ugovorne strane imat će pravo da plate za lokalne troškove, uključujući i kupovinu goriva, na teritoriji druge ugovorne strane u lokalnoj valuti. Po svom izboru, zrakoplovni prijevoznici svake ugovorne strane mogu platiti takve troškove na teritoriji druge ugovorne strane u slobodno konvertibilnim valutama prema propisima o lokalnoj valuti.
- 7) U izvršavanju ovlaštenog prometa na dogovorenim linijama, svaki odabrani zrakoplovni prijevoznik jedne ugovorne strane može ući u kooperativne tržišne aranžmane, kao što su blokirani prostor, razmjena kodova ili aranžmani iznajmljivanja (lizing), sa
 - a) zrakoplovnim prijevoznikom ili prijevoznicima druge ugovorne strane;
 - b) zrakoplovnim prijevoznikom ili prijevoznicima treće zemlje; i
 - c) kompanijom koja vrši zrakolučni prijevoz u nekoj zemlji;pod uvjetom da svi učesnici u takvim aranžmanima (i) imaju odgovarajuće ovlasti i (ii) zadovoljavaju zahtjeve koji se uobičajeno primjenjuju u ovakvim aranžmanima.
- 8) Bez obzira na druge odredbe ovog Sporazuma, zrakoplovni prijevoznici i indirektne kompanije za prijevoz tereta obje ugovorne strane imat će dozvolu, bez ograničenja, da zaposle, u vezi sa međunarodnim zračnim prometom, bilo koju kompaniju za kopneni prijevoz tereta ka tačkama i od tačkaka na teritorijama ugovornih strana ili trećih zemalja,

uključujući transport do i od svih zračnih luka uz carinske olakšice, i uključujući, tamo gdje je to moguće, pravo da transportuje teret u carinskom skladištu prema primjenjivim zakonima i propisima. Takav teret, bilo da se transportuje kopnom ili zrakom, imat će pristup carinskoj obradi i objektima zračne luke. Zrakoplovni prijevoznici mogu izabrati da vrše svoj vlastiti kopneni prijevoz ili da ga obezbijede putem aranžmana sa drugim kopnenim prijevoznicima, uključujući zemaljski prijevoz koji vrše drugi zrakoplovni prijevoznici i indirektno kompanije za prijevoz zrakoplovnog tereta. Ovakve intermodalne usluge prevoza tereta se mogu ponuditi pojedinačno, kroz cijenu za kombinirani zračni i kopneni prijevoz, pod uvjetom da špediteri nisu pogrešno obaviješteni o činjenicama koje se odnose na takav prijevoz.

Član 9.

Carinske obaveze i naplate

- 1) Pri dolasku na teritoriju jedne od ugovornih strana, letjelice koje, u obavljanju međunarodnog zračnog prometa, koriste odabrani zrakoplovni prijevoznici druge ugovorne strane, kao i njihova redovna oprema, terenska oprema, zalihe goriva i maziva, potrošne tehničke zalihe, rezervni dijelovi (uključujući motore), zrakoplovne zalihe (uključujući ali ne ograničavajući na artikle kao što su hrana, pića i alkoholna pića, duhan i drugi proizvodi namijenjeni za prodaju putnicima ili upotrebu od strane putnika u ograničenim količinama tokom leta), i drugi artikli namijenjeni ili korišteni isključivo u vezi sa radom ili servisiranjem letjelica angažiranih u međunarodnom zračnom prometu, bit će, na osnovu reciprociteta, izuzeti od plaćanja svih uvoznih ograničenja, poreza na imovinu i poreza na prihod, carinskih obaveza, poreza na akciznu robu, i sličnih taksi i naplata koje su (a) nametnuli državna tijela, i (b) nisu zasnovani na troškovima pruženih usluga, pod uvjetom da takva oprema i zalihe ostaju u letjelici.
- 2) Također bit će izuzeti, na osnovu reciprociteta, od plaćanja poreza, naknada, obaveza, taksi i naplata koje se spominju u paragrafu 1 ovog Člana, uz izuzeće naplata koje su zasnovane na troškovima pruženih usluga:
 - a) zrakoplovne zalihe unesene na teritoriju ugovorne strane i unesene u letjelicu, u razumnim ograničenjima, za upotrebu na letjelicama koje lete u inozemstvo a pripadaju zrakoplovnom prijevozniku druge ugovorne strane angažiranom u međunarodnom zračnom prometu, čak i kada se ove zalihe koriste na dijelu putovanja koje se obavlja iznad teritorije ugovorne strane na kojoj su utovareni u letjelicu;
 - b) terenska oprema i rezervni dijelovi (uključujući motore) uneseni na teritoriju jedne ugovorne strane za servisiranje, održavanje ili popravak letjelica zrakoplovnog

prijevoznika druge ugovorne strane koja se koristi u međunarodnom zračnom prometu;

- c) gorivo, maziva i potrošne tehničke zalihe unesene na ili dostavljene na teritoriji ugovorne strane za upotrebu na letjelici zrakoplovnog prijevoznika druge ugovorne strane angažiranog u međunarodnom zračnom prometu, čak i ako će se ove zalihe koristiti na dijelu leta koji se izvodi iznad teritorije ugovorne strane na čijoj su teritoriji uneseni u letjelicu; i
 - d) promotivni i reklamni materijali uneseni ili dostavljeni na teritoriju jedne ugovorne strane i uneseni u letjelicu, u okviru razumnih ograničenja, za upotrebu na letjelicama koje lete u inozemstvo a pripadaju zrakoplovnom prijevozniku druge ugovorne strane angažiranom u međunarodnom zračnom prometu, čak i kada se ove zalihe koriste na dijelu putovanja koje se obavlja iznad teritorije ugovorne strane na kojoj su utovareni u letjelicu.
- 3) Može se tražiti da oprema i zalihe iz paragrafa 1. i 2. ovog Člana budu pod nadzorom ili kontrolom odgovarajućih tijela.
 - 4) Izuzeci navedeni u ovom Članu će se, također, primijeniti u situacijama kada imenovani zrakoplovni prijevoznici jedne ugovorne strane uđu u poslovni aranžman sa nekim drugim zrakoplovnim prijevoznikom, koji na sličan način uživa takva izuzeća od druge ugovorne strane, za pozajmljivanje ili transfer na teritoriju druge ugovorne strane artikle, navedenih u paragrafima 1. i 2. ovog Člana.

Član 10.

Naplate od korisnika

- 1) Naplate od korisnika koje organi ili tijela nadležna za naplatu u svakoj od ugovornih strana, mogu nametnuti zrakoplovnim prijevoznicima druge ugovorne strane, bit će pravedne, razumne, neće biti neopravdano diskriminatorne, i bit će jednako dodijeljene drugim kategorijama korisnika. U svakom slučaju, svaka takva naplata od korisnika bit će određena zrakoplovnom prijevozniku druge ugovorne strane na osnovu jednako povoljnih uvjeta koji su dostupni svakom drugom zrakoplovnom prijevozniku u vrijeme određivanja iznosa koji će se naplaćivati.
- 2) Naplate od korisnika nametnute zrakoplovnim prijevoznicima druge ugovorne strane mogu reflektirati, ali neće prelaziti, puni iznos koji kompetentni organi ili tijela koja vrše naplatu od korisnika, moraju osigurati za obezbjeđenje odgovarajućih zračnih luka, okoline zračnih luka, zračne navigacije i objekata, i službi za sigurnost u zrakoplovstvu

u zračnim lukama ili u sklopu sistema zračnih luka. Ovakve naplate mogu uključiti razuman povrat osnovnih sredstava nakon snižavanja cijena. Objekti i usluge za koje se vrše naplate, bit će osigurani na efikasnim i ekonomičnim osnovama.

- 3) Svaka Ugovorna strana podsticat će konzultacije između njihovih organa ili tijela nadležnih za takve naknade na njihovoj teritoriji, i prijevoznika koji koriste objekte i usluge, i podsticat će njihove organe ili tijela nadležne za takve naknade da razmjenjuju takve informacije, pošto može biti potrebno izvršiti odgovarajući pregled prihvatljivosti naplata u skladu sa principima paragrafa 1. i 2. ovog Člana. Svaka ugovorna strana podsticat će kompetentna tijela da korisnicima na vrijeme dostavljaju prijedlog za izmjene naplata od korisnika, kako bi omogućili korisnicima da izraze svoje stavove prije nego što se naprave izmjene.
- 4) Prema procedurama o razrješnju sporova u skladu sa Članom 14, ni za jednu od ugovornih strana se neće smatrati da krši odredbe ovog Člana, osim ako (a) ne uspije da, u razumnom vremenskom roku, napravi reviziju naplate ili prakse koja je predmet žalbe druge ugovorne strane; ili (b) nakon ove revizije, ne preduzme sve korake u okviru svojih nadležnosti kako bi se popravila svaka naplata ili praksa koja nije u skladu sa ovim Članom.

Član 11.

Pravedna konkurencija

- 1) Svaka ugovorna strana dozvolit će pravednu i jednaku mogućnost za odabrane zrakoplovne prijevoznike obje ugovorne strane, da budu konkurentni u ponudi međunarodnog zračnog prometa koji se obavlja u skladu sa ovim Sporazumom.
- 2) Svaka ugovorna strana dozvolit će svakom odabranom zrakoplovnom prijevozniku da odredi frekvenciju i kapacitet međunarodnog zračnog prometa koji nudi na osnovu komercijalnih prilika na tržištu. Pridržavajući se ovog prava, nijedna ugovorna strana neće jednostrano ograničiti obim prometa, frekvenciju ili regularnost usluga, ili tip(ove) letjelica koji koristi odabrani zrakoplovni prijevoznik druge ugovorne strane, osim ako se to traži iz carinskih, tehničkih, operativnih ili ekoloških razloga, prema jedinstvenim uvjetima koji su u skladu sa Članom 15 Konvencije.
- 3) Nijedna ugovorna strana neće nametnuti odabranim zrakoplovnim prijevoznicima druge ugovorne strane zahtjev s pravom prvenstva, procenat uzlijetanja, taksu bez mogućnosti prigovora, ili bilo kakav drugi zahtjev u odnosu na kapacitet, frekvenciju ili promet koji ne bi bio u skladu sa svrhom ovog Sporazuma.

First main paragraph of text, appearing as a block of faint, illegible characters.

Second main paragraph of text, continuing the faint, illegible content.

Third main paragraph of text, showing further faint, illegible text.

Fourth main paragraph of text, consisting of faint, illegible characters.

Fifth main paragraph of text, appearing as faint, illegible text.

- 4) Nijedna ugovorna strana neće tražiti prijavljivanje rasporeda letova, programa za charter-letove ili operativnih planova od zrakoplovnog prijevoznika druge ugovorne strane, radi davanja odobrenja, osim ako su zatraženi na nediskriminatorskoj osnovi radi sprovođenja jedinstvenih uvjeta predviđenih paragrafom 2. ovog Člana, ili ako je za to data posebna ovlast u Aneksu na ovaj Sporazum. Ako ugovorna strana traži prijavljivanje rasporeda letova u informativne svrhe, umanjiti će administrativno opterećenje zahtjeva za prijavljivanje rasporeda letova i procedura nametnutih posrednicima u zračnom prometu i odabranim zrakoplovnim prijevoznicima druge ugovorne strane.

Član 12.

Određivanje cijena

- 1) Svaka ugovorna strana dozvolit će da cijene za zračni promet odredi svaki odabrani zrakoplovni prijevoznik na osnovu komercijalnih prilika na tržištu. Intervencije ugovornih strana bit će ograničene na:
- a) sprječavanje nerazumno diskriminatorskih cijena ili prakse;
 - b) zaštitu potrošača od cijena koje su nerazumno visoke ili restriktivne zbog zloupotrebe dominantne pozicije; i
 - c) zaštitu zrakoplovnih prijevoznika od cijena koje su neprirodno niske zbog direktne ili indirektna pomoći i podrške vlade.
- 2) Neće se tražiti prijavljivanje cijena za međunarodni zračni promet između teritorija ugovornih strana. Uprkos gore navedenom, odabrani zrakoplovni prijevoznici ugovornih strana nastavit će da, na zahtjev, osiguraju neposredan pristup informacijama o prethodnim, postojećim ili predloženim cijenama, tijelima mjerodavnim za zračni promet u ugovornim stranama, na način i u obliku prihvatljivom navedenim mjerodavnim tijelima.
- 3) Nijedna ugovorna strana neće poduzeti jednostranu akciju radi sprječavanja određivanja ili daljeg održavanja cijene koja je predložena za naplatu ili je naplaćuje 1) zrakoplovni prijevoznik bilo koje ugovorne strane za međunarodni zračni promet između teritorija ugovornih strana, ili 2) zrakoplovni prijevoznik jedne ugovorne strane za međunarodni zračni promet između teritorije druge ugovorne strane i neke druge zemlje, uključujući u oba slučaja, interlinijski i međunarodno-linijski promet. Ako bilo koja ugovorna strana vjeruje da neka cijena nije u skladu sa navodima iz paragrafa 1. ovog Člana, zatražit će, što je prije moguće, konzultacije i obavijestiti drugu ugovornu stranu o razlozima svog

nezadovoljstva. Ove konzultacije održat će se najkasnije trideset (30) dana nakon prijema zahtjeva za održavanjem istih, i ugovorne strane će surađivati u osiguranju informacija potrebnih za razumno razrešenje ovog problema. Ako ugovorne strane postignu dogovor u pogledu cijene za koju je data obavijest o nezadovoljstvu, svaka od ugovornih strana uradit će sve što je potrebno da navedeni dogovor stupi na snagu. Bez ovakvog uzajamnog dogovora, cijena će stupiti na snagu ili će i dalje biti na snazi.

Član 13.

Konzultacije

Svaka ugovorna strana može, u bilo koje vrijeme, zatražiti konzultacije u vezi sa ovim Sporazumom. Takve konzultacije započet će što je prije moguće, ali najkasnije šezdeset (60) dana nakon što druga ugovorna strana primi zahtjev, osim ako je drugačije dogovoreno.

Član 14.

Razrješenje sukoba

- 1) Svaki sukob do kojeg dođe prema ovom Sporazumu, osim sukoba do kojeg može doći prema paragrafu 3. Člana 12 (Određivanje cijena), koji se ne razriješi prvom rundom formalnih konzultacija može se, prema dogovoru ugovornih strana, dati u razmatranje i odluku određenoj osobi ili tijelu. Ako se ugovorne strane ovako ne dogovore, sukob može, na zahtjev jedne od ugovornih strana, biti dostavljen na arbitražu u skladu sa procedurama navedenim dole.
- 2) Arbitražu će obaviti tribunal sastavljen od tri arbitra, i koji će biti konstituiran na sljedeći način:
 - a) Svaka od ugovornih strana imenovat će jednog arbitra u roku od trideset (30) dana od dana prijema zahtjeva za arbitražu. Treći arbitar, koji će imati ulogu predsjednika tribunala, bit će imenovan dogovorom između dva arbitra, u roku od 60 dana nakon imenovanja ove dvojice arbitara;
 - b) Ako bilo koja od ugovornih strana ne imenuje arbitra, ili ako se treći arbitar ne imenuje u skladu sa podparagrafom a) ovog paragrafa, bilo koja ugovorna strana može zatražiti od predsjednika Vijeća Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo da imenuje potrebnog arbitra ili arbitre u roku od 30 dana. Ako je predsjednik Vijeća državljanin jedne od ugovornih strana, najstariji zamjenik predsjednika koji nije diskvalificiran po ovom osnovu, izvršit će imenovanje.

...the ...
...the ...
...the ...
...the ...
...the ...

...the ...

...the ...
...the ...
...the ...
...the ...
...the ...

...the ...
...the ...
...the ...
...the ...
...the ...

...the ...

...the ...
...the ...
...the ...
...the ...
...the ...

- 3) Osim ako se drugačije dogovore ugovorne strane, tribunal će odrediti granice svoje nadležnosti u skladu sa ovim Sporazumom i uspostaviti svoja vlastita proceduralna pravila. Tribunal, jednom formiran, može predložiti privremene olakšavajuće mjere u očekivanju njegove konačne odluke. Prema direktivi tribunala, ili na zahtjev jedne od ugovornih strana, najkasnije 15 dana od dana punog konstituiranja tribunala, održat će se sastanak radi određivanja preciznih pitanja za koje će se donositi arbitražna odluka i specifičnih procedura koje će se primijeniti.
- 4) Osim ako se ugovorne strane drugačije dogovore, ili ako drugačije odredi tribunal, svaka od ugovornih strana dostavit će memorandum 45 dana nakon punog konstituiranja tribunala. Odgovori će uslijediti 60 dana nakon toga. Tribunal će održati raspravu na zahtjev bilo koje od ugovornih strana, ili na svoju vlastitu inicijativu u roku od 15 dana nakon pravovremeno pristiglih odgovora.
- 5) Tribunal će pokušati da da pismenu odluku u roku od 30 dana nakon završetka rasprave ili, ako rasprava nije održana, 30 dana nakon dostavljanja oba odgovora. Odluka će biti donesena većinskim glasanjem.
- 6) Ugovorne strane mogu dostaviti zahtjeve za pojašnjenje odluke 15 dana nakon što je ista primljena i takvo pojašnjenje bit će dato 15 dana nakon takvog zahtjeva.
- 7) Svaka ugovorna strana će, u mjeri koja je u skladu sa njenim državnim zakonom, dati će punosnažnost svakoj odluci ili presudi arbitražnog tribunala.
- 8) Troškovi arbitražnog tribunala, uključujući naknade i troškove arbitara, jednako će se podijeliti između ugovornih strana. Svi troškovi koje napravi predsjednik Vijeća Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo u vezi sa procedurama iz paragrafa 2b ovog Člana, smatrat će se sastavnim dijelom troškova arbitražnog tribunala.

Član 15.

Poništenje

Svaka ugovorna strana može, u bilo koje vrijeme, dati pismenu obavijest drugoj ugovornoj strani o svojoj odluci da poništava ovaj Sporazum. Ovakva obavijest bit će istovremeno dostavljeno Međunarodnoj organizaciji za civilno zrakoplovstvo.

Ovaj sporazum bit će poništen u ponoć (na mjestu prijema obavijesti drugoj ugovornoj strani) neposredno prije isteka prve godišnjice nakon datuma prijema obavijesti od strane druge ugovorne strane, osim ako se obavijest o poništavanju Sporazuma povuče prije isteka ovog roka.

Član 16.

Registracija kod ICAO-a

Ovaj Sporazum i svi amandmani koji se na njega odnose, bit će registrirani kod Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo (ICAO).

Član 17.

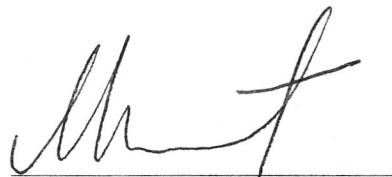
Stupanje na snagu

Ovaj Sporazum i njegovi Aneksi stupit će na snagu na dan potpisivanja. Svojim stupanjem na snagu, ovaj Sporazum između Bosne i Hercegovine i Sjedinjenih Američkih Država zamjenjuje Sporazum o općim zrakoplovnim uslugama, sa aneksima i protokolom, između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Sjedinjenih Američkih Država, potpisanog u Beogradu, 27. septembra, 1973. zajedno sa njegovim amandmanima, kao i Sporazum o zračnom prometu između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Sjedinjenih Američkih Država, potpisanog u Vašingtonu, 15. decembra, 1977., zajedno sa njegovim amandmanima.

U prisustvu dole potpisanih, koji su ovlašteni od svojih pojedinačnih Vlada da potpišu ovaj Sporazum.

Potpisano u Washingtonu, dana 22. novembra godine, u dva primjerka, na engleskom, bosanskom, srpskom i hrvatskom jeziku, pri čemu je svaki tekst podjednako vjerodostojan.

ZA
BOSNU I HERCEGOVINU

Mladen Ivanić
Ministar Vajnskih Poslova

ZA
SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE

Condoleezza Rice
Državni Sekretar

ANEKS I

Redovni zračni promet

Poglavlje 1

Linije

Zrakoplovni prijevoznici svake od ugovornih strana odabrani prema ovom Aneksu, u skladu sa uvjetima prema kojima su odabrani, bit će ovlašteni da obavljaju redovni međunarodni zračni promet između tačaka na sljedećim linijama:

A. Linije za zrakoplovnog prijevoznika ili prijevoznike koje su odabrale Sjedinjene Američke Države:

1. Od tačaka izvan SAD preko SAD i prelaznih tačaka do tačke ili tačaka u Bosni i Hercegovini i dalje.

2. Isključivo za kargo promet, između Bosne i Hercegovine i bilo koje tačke ili tačaka.

B. Linije za zrakoplovnog prijevoznika ili prijevoznike koje je odabrala Bosna i Hercegovina:

1. Od tačaka izvan Bosne i Hercegovine preko Bosne i Hercegovine i prelaznih tačaka do tačke ili tačaka u SAD i dalje.

2. Isključivo za kargo promet, između SAD i bilo koje tačke ili tačaka.

Poglavlje 2

Operativna fleksibilnost

A. Svaki odabrani zrakoplovni prijevoznik može, na pojedinim ili svim letovima, i prema vlastitom nahodjenju:

1. obavljati letove u jednom ili oba pravca;

2. kombinirati različite brojeve leta u okviru jedne operacije letjelice;

3. opsluživati tačke izvan, međutačke i dalje tačke I tačke na teritorijama ugovornih strana na linijama u bilo kojoj kombinaciji i bilo kojem redoslijedu;

4. izostaviti zaustavljanje na bilo kojoj tački ili tačkama;
5. prebaciti promet sa bilo koje svoje letjelice na bilo koju drugu letjelicu na bilo kojoj tački na linijama; i
6. opsluživati tačke iza bilo koje tačke na njenoj teritoriji, sa promjenom ili bez promjene letjelice ili broja leta i može pružati i oglašavati takve usluge javnosti kao direktne usluge;

bez ograničenja pravca ili geografskog ograničenja i bez gubitka bilo kojeg prava da obavlja promet dozvoljen na drugi način prema ovom Sporazumu; pod uvjetom da, uz izuzetak isključivo teretnog prometa, promet opslužuje tačku na teritoriji ugovorne strane koja je odabrala zrakoplovnog-prijevoznika.

Poglavlje 3

Promjena obima prometa

U bilo kojem segmentu ili segmentima gore navedenih linija, bilo koji odabrani zrakoplovni prijevoznik može obavljati međunarodni zračni promet bez bilo kakvog ograničenja koje bi se odnosilo na promjenu, na bilo kojoj tački na liniji, tipa ili broja letjelica koje se koriste; pod uvjetom da je, uz izuzetak isključivo teretnog prometa, u pravcu inozemstva promet izvan ove tačke nastavak prometa sa teritorije ugovorne strane koja je odabrala zrakoplovnog prijevoznika i, u pravcu matične zemlje, promet na teritoriju ugovorne strane koja je odabrala zrakoplovnog prijevoznika, jeste nastavak prometa izvan takve tačke.

ANEKS II

Čarter zračni promet

Poglavlje 1

- A. Zrakoplovni prijevoznici svake od ugovornih strana odabrani prema ovom Aneksu, u skladu sa uvjetima prema kojima su odabrani, imat će pravo da obavljaju međunarodni čarter promet putnika (i njihovog pratećeg prtljaga) i/ili tereta (uključujući, ali ne ograničavajući na teret koji se prosljeđuje, razdvaja i kombinira (putnici/teret) na čarterima):
1. Između bilo koje tačke ili tačaka na teritoriji ugovorne strane koja je odabrala zrakoplovnog prijevoznika i bilo koje tačke ili tačaka na teritoriji druge ugovorne strane; i
 2. Između bilo koje tačke ili tačaka na teritoriji druge ugovorne strane i bilo koje tačke ili tačaka u trećoj zemlji ili zemljama, pod uvjetom da, osim kada su u pitanju teretni čarteri, ovakav promet čini dio neprekidnih operacija, sa promjenom ili bez promjene letjelice, uključujući promet ka matičnoj zemlji u svrhu obavljanja lokalnog prometa između matične zemlje i teritorije druge ugovorne strane.
- B. U obavljanju prometa obuhvaćenog ovim aneksom, zrakoplovni prijevoznici svake ugovorne strane koji su odabrani prema ovom Aneksu, također će imati pravo: (1) da se zaustavljaju na bilo kojoj tački u okviru ili van teritorije bilo koje ugovorne strane; (2) da obavlja tranzitni promet preko teritorije bilo koje ugovorne strane; (3) da kombinira na istoj letjelici promet koji počinje na teritoriji jedne ugovorne strane; promet koji počinje na teritoriji druge ugovorne strane, i promet koji počinje u trećim zemljama; i (4) da obavlja međunarodni zračni promet bez ikakvih ograničenja koja bi se odnosila na promjenu, na bilo kojoj tački na liniji, tipa ili broja letjelica koje se koriste; pod uvjetom da je uz izuzetak isključivo teretnog čartera, u pravcu inozemstva promet izvan ove tačke nastavak prometa sa teritorije ugovorne strane koja je odabrala zrakoplovnog prijevoznika i, u pravcu matične zemlje, promet na teritoriju ugovorne strane koja je odabrala zrakoplovnog prijevoznika, jeste nastavak prometa izvan takve tačke.
- C. Svaka ugovorna strana će pozitivno razmotriti zahtjeve zrakoplovnog prijevoznika druge ugovorne strane da obavlja promet koji nije obuhvaćen ovim Aneksom, na osnovu prijateljskog dogovora i reciprociteta.

Poglavlje 2

- A. Svaki zrakoplovni prijevoznik kojeg je odabrala bilo koja ugovorna strana, koji obavlja međunarodni čarterski zračni promet koji počinje na teritoriji neke od ugovornih strana, bilo da je u pitanju putovanje u jednom pravcu ili povratno putovanje, imat će opciju pridržavanja zakonima i propisima koji se odnose na charter putovanja, kao i pravilima svoje matične zemlje ili druge ugovorne strane. Ako ugovorna strana primjenjuje različita pravila, propise, rokove, uvjete ili ograničenja na jednog ili više svojih zrakoplovnih prijevoznika, ili zrakoplovnih prijevoznika različitih država, svaki odabrani zrakoplovni prijevoznik podlijegat će najmanje restriktivnom obliku ovih kriterija.
- B. Međutim, ništa sadržano u gornjem paragrafu neće ograničiti prava bilo koje od ugovornih strana da zatraže od zrakoplovnih prijevoznika koje su ugovorne strane odabrale u skladu sa ovim Aneksom, da se pridržavaju zahtjeva koji se odnose na zaštitu imovine putnika, i prava putnika za otkazivanje i refundaciju.

Poglavlje 3

Osim u pogledu propisa o zaštiti potrošačkih prava iz prethodnog paragrafa, nijedna od ugovornih strana neće zahtijevati od zrakoplovnog prijevoznika koji je odabran u skladu sa ovim Aneksom od strane druge ugovorne strane, u pogledu obavljanja prometa sa teritorije te druge ugovorne strane ili treće zemlje u jednosmjernom ili povratnom putovanju, da dostavlja išta više osim izjave o pridržavanju zakonima koji se primjenjuju, propisima i pravilima na koja se odnosi Poglavlje 2 ovog Aneksa ili izjavu o odricanju od ovih zakona, propisa ili pravila koja daju odgovarajući organi nadležni za zračni promet.